Omistajanvaihdosnäkymät muuttuneet positiivisemmiksi

7.11.2018

Tuoreesta omistajanvaihdosbarometristä käy ilmi, että yli 55-vuotiaiden yrittäjien jatkuvuusnäkymät ovat parantuneet kolmen vuoden aikana. Yli 55-vuotiaista yrittäjistä lähes puolet (46 %) arvioi myyvänsä yrityksen ulkopuoliselle siinä vaiheessa, kun hän itse luopuu päävastuusta esim. eläkkeelle jäämisen myötä. Tämä on seitsemän prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2015. 24 % uskoi löytävänsä jatkajan perheen sisältä eli yritystoiminta siirtyisi näin sukupolvenvaihdoksen kautta eteenpäin. Positiivista on myös se, että yritysten lopettamisaikomukset ovat vähentyneet ja ne ovat kohdistuneet entistä enemmän yhden hengen yrityksiin. 22 % arvioi yrityksen toiminnan loppuvan kokonaan. Kolme vuotta sitten lopettamista suunnittelevien osuus oli viisi prosenttiyksikköä enemmän.

Sukupolvenvaihdoksia ja myyntiaikomuksia selittävät oma yrittäjäksi ryhtymisen tapa

Sukupolvenvaihdosaikomuksia selitti kaikista eniten se, oliko vastaaja itse aikanaan jatkanut nykyistä yritystä sukupolvenvaihdoksen kautta. Myös se, kuinka paljon nykyinen omistaja panosti yrityksen uudelleen kehittämiseen, selitti uskoa sukupolvenvaihdokseen. Muita selittäviä tekijöitä olivat yrityksen koko (yhden henkilön yrityksissä ei uskottu sukupolvenvaihdokseen), sukupuoli (miehet uskoivat sukupolvenvaihdokseen enemmän kuin naiset) ja se, mitä pidempään vastaaja oli kyseisessä yrityksessä toiminut. Toimialoista parhaat sukupolvenvaihdosnäkymät olivat rakennusalan yrityksillä.

Myyntiaikomuksia ulkopuolisille selitti vuorostaan eniten se, onko vastaaja itse aikanaan ostanut nykyisen yrityksen. Yrittäjät, jotka olivat ostaneet nykyisen yrityksensä, arvioivat kaksi kertaa todennäköisemmin, että yritys tulevaisuudessa myydään ulkopuolisille. Myös naiset olivat todennäköisemmin myymässä yritystään kuin miehet. Eniten myyntiaikomuksia on 2–4 ja 11–20 työntekijän yrityksillä ja vähiten yhden hengen yrityksillä. Toimialoista asiantuntijapalveluyrityksillä oli vähiten myyntiaikomuksia, mutta niissä on myös eniten yhden hengen yrityksiä.

Yksinyrittäjille tyypillistä yrityksen lopettaminen

Yrityksen lopettamisvaihtoehto on selkeästi yksinyrittäjille tyypillisin. Yksinyrittäjät olivat seitsemän kertaa muita todennäköisemmin lopettamassa yrityksensä tulevaisuudessa. Uuden kehittäminen selitti luonnollisesti negatiivisesti lopettamisajatuksia. Toisin sanoen vastaajat, jotka aktiivisesti kehittivät yrityksessä uutta, eivät nähneet yrityksen lopettamista vaihtoehtona yhtä usein kuin muut vastaajat. Lisäksi lopettamista selittää

negatiivisesti vielä se, oliko vastaaja ostanut yrityksen alun perin. Ne, jotka olivat ostaneet yrityksen, eivät uskoneet yrityksen lopettamiseen yhtä paljon kuin muut vastaajat. Toimialoista eniten lopettamisaikomuksia oli asiantuntijapalveluyrityksillä.

50 000:lla yrityksellä edessä omistajanvaihdos

Barometrin tulosten perusteella voidaan arvioida, että yrittäjien ikääntymisen vuoksi kymmenen vuoden kuluessa lähes 50 000 yrityksen aikomuksissa on yrittäjän ikääntymisestä johtuva omistajanvaihdos seuraavan kymmenen vuoden aikana. 34 000 yritystä on tulossa myyntiin. Edelleen sukupolvenvaihdoksen kautta toimintaa on jatkamassa noin 13 500 yritystä. Yrittäjän ikääntymisen vuoksi lopettamassa on 21 500 yritystä.

Kolmatta kertaa koko Suomessa toteutetun valtakunnallisen omistajanvaihdosbarometrin päätavoitteena oli tuottaa tietoa 55-vuotiaiden ja sitä vanhempien yrittäjien ja yritysjohtajien näkemyksistä yrityksensä jatkuvuudesta lähimmän kymmenen vuoden aikana sekä tuleviin omistajanvaihdoksiin liittyviä haasteita. Lisäksi tavoitteena oli selvittää kaikenikäisten yrittäjien kiinnostusta ja aiempia kokemuksia yrityskaupoista.

Tutkimusaineisto kerättiin Suomen Yrittäjien, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n sekä kauppakamareiden jäseniltä eri puolilta Suomea. Kaikkiaan vastauksia tuli 1 742, joista yli 55-vuotiaiden vastauksia oli 929 ja tätä nuorempien vastauksia 940. Seinäjoen ammattikorkeakoulu toteutti barometrin Omistajanvaihdosfoorumin tilauksesta.

Elina Varamäki, Sanna Joensuu-Salo & **Anmari Viljamaa**